ETLA

Muistio | Brief | 177

23.3.2026

Miten maahanmuutto vaikuttaa Suomen talouteen?

Antti Kauhanen
Elinkeinoelämän tutkimuslaitos
antti.kauhanen@etla.fi

Suositeltava lähdeviittaus:
Kauhanen, Antti (23.3.2026). ”Miten maahanmuutto vaikuttaa Suomen talouteen?”.
Etla Muistio nro 177.
https://pub.etla.fi/ETLA-Muistio-Brief-177.pdf

Tiivistelmä

Maahanmuutto vaikuttaa Suomen talouteen monin tavoin työmarkkinoiden, tuottavuuden ja julkistalouden kautta. Taloudelliset vaikutukset riippuvat ennen kaikkea tulijoiden osaamisesta ja kotoutumisen onnistumisesta. Työperäinen ja korkeasti koulutettu maahanmuutto vahvistaa työllisyyttä, tuottavuutta ja verotuloja nopeasti, kun taas humanitaarisen maahanmuuton taloudelliset hyödyt jäävät heikommiksi. Maahanmuutto lisää työvoiman tarjontaa, vahvistaa yritysten kasvua ja innovaatioita sekä laajentaa vientiä. Julkistaloudellisesti vaikutukset vaihtelevat suuresti ryhmittäin, mutta kotouttamistoimilla on keskeinen rooli: kohdennettu kielikoulutus, osaamisen tunnistaminen ja nopea ohjautuminen työmarkkinoille parantavat työllisyyttä ja vähentävät tulonsiirtotarvetta sekä tuottavat ylisukupolvisia hyötyjä. Pitkällä aikavälillä Suomi tarvitsee maahanmuuttoa työikäisen väestön määrän vakauttamiseksi ja talouskasvun edellytysten turvaamiseksi, kun väestö ikääntyy ja työvoima vähenee.

Abstract

How Does Immigration Affect the Finnish Economy?

Immigration affects the Finnish economy in various ways, including through the labour market, productivity, and public finances. The economic impact depends primarily on the skills of the newcomers and the success of their integration. Work-based and highly educated immigration strengthens employment, productivity, and tax revenues rapidly, whereas the economic benefits of humanitarian immigration tend to be weaker. Immigration increases the supply of labour, supports business growth and innovation, and expands exports. In terms of public finances, the effects differ significantly between groups, but integration measures play a key role: targeted language training, recognition of skills, and swift access to the labour market improve employment and reduce the need for income transfers, as well as deliver benefits across generations. In the long term, Finland needs immigration to stabilise the working-age population and safeguard the conditions for economic growth as the population ages and the workforce declines.

KTT **Antti Kauhanen** on Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen tutkimusjohtaja ja työelämäprofessori Aalto-yliopistossa.

Dr.Sc. (Econ.) **Antti Kauhanen** is a Research Director at Etla Economic Research and Professor of Practice at Aalto University.

Kiitokset: Muistion kirjoittamisen on rahoittanut Elinkeinoelämän keskusliitto EK ja Strategisen tutkimuksen neuvosto (päätös numero 364415).

Tämän muistio työstämisessä on hyödynnetty tekoälyä ihmistyön tukena Etlan eettisen ohjeiston mukaisesti (versio 26.1.2026, ks. https://www.etla.fi/ai-etiikka).

Acknowledgements: This brief has been funded by the Confederation of Finnish Industries EK and the Strategic Research Council at the Academy of Finland (grant no. 364415).

Artificial intelligence has been used to support human work in the production of this report in accordance with Etla's ethical guidelines (version 26.1.2026, see https://www.etla.fi/en/ai-ethics).

Avainsanat: Maahanmuutto, Kotoutuminen, Työmarkkinat, Julkistalous, Taloudelliset vaikutukset

Keywords: Immigration, Integration, Labour market, Public finances, Economic impacts

JEL: J61, H53, J15

Maahanmuuton taloudellinen merkitys

Maahanmuutto on yksi keskeisimmistä talouteen ja yhteiskunnan rakenteisiin vaikuttavista ilmiöistä korkean tulotason maissa. Se muokkaa samanaikaisesti väestörakennetta, työmarkkinoita ja julkista taloutta, mikä tekee sen vaikutusten ymmärtämisestä olennaista päätöksenteolle. Taloustieteellinen tutkimus osoittaa, että maahanmuuton taloudelliset vaikutukset eivät ole yksiselitteisesti myönteisiä tai kielteisiä, vaan riippuvat ratkaisevasti tulijoiden osaamisesta, työllistymisestä ja siitä, miten vastaanottavan maan instituutiot tukevat kotoutumista.

Viimeaikainen tutkimus korostaa erityisesti maahantulon perusteiden merkitystä: työperäinen maahanmuutto tuottaa tyypillisesti nopeita taloudellisia hyötyjä, kun taas humanitaarinen maahanmuutto heijastuu hitaampana työmarkkinoille kiinnittymisenä ja suurempina alkuvaiheen kustannuksina. Vaikutukset ovat kuitenkin dynaamisia ja muuttuvat oleskeluajan myötä, kun kielitaito, osaaminen ja työmarkkina-asema kehittyvät.

Tämä muistio tiivistää *Maahanmuuton taloudelliset vaikutukset* -raportin (Etla Raportti nro 176) keskeiset havainnot maahanmuuton taloudellisista vaikutuksista ja kuvaa, millä edellytyksillä maahanmuutosta voi muodostua Suomen pitkän aikavälin kasvua ja hyvinvointivaltion rahoituspohjaa vahvistava tekijä. Raportti sisältää tarkemmat kirjallisuusviitteet ja tarjoaa perusteellisemman kuvan tutkimuskirjallisuudesta.

Maahanmuutto ja työmarkkinoiden sopeutuminen

Maahanmuutto vaikuttaa työmarkkinoihin ennen kaikkea työvoiman tarjonnan ja kysynnän kautta. Tulijoiden määrä lisää tarjontaa ja voi lyhyellä aikavälillä luoda laskupainetta palkkoihin, mutta samanaikaisesti maahanmuuttajat vahvistavat kokonaiskysyntää kuluttajina, mikä kasvattaa yritysten työvoiman tarvetta ja tasapainottaa vaikutusta. Lisäksi pääomakanta sopeutuu nopeasti työvoiman kasvuun yritysten investoidessa uusiin koneisiin ja laitteisiin, mikä nostaa työn tuottavuutta ja lieventää mahdollisia negatiivisia palkkavaikutuksia.

Vaikutusten suunta riippuu siitä, kilpailevatko maahanmuuttajat samoista tehtävistä kantaväestön kanssa vai täydentävätkö heidän osaamistaan. Jos tulijat täydentävät kantaväestön osaamista, voi maahanmuutto tehostaa työnjakoa ja nostaa tuottavuutta sekä kantaväestön että maahanmuuttajien osalta.

Vaikutukset talouden rakenteisiin ja tuottavuuteen

Maahanmuuton taloudelliset vaikutukset ulottuvat työmarkkinoiden ulkopuolelle. Työvoimavaltaisilla aloilla lisääntynyt tarjonta voi laskea hintoja, kun taas kulutuskysynnän kasvu voi joillakin paikallisilla markkinoilla nostaa hintatasoa. Vaikutukset tuottavuuteen määräytyvät tulijoiden osaamisen mukaan: matalammin koulutettujen tulijoiden vaikutus voi alentaa keskimääräistä tuottavuutta rakenteellisista syistä, kun taas korkeasti koulutettu työperäinen maahanmuutto nostaa yritysten tuottavuutta selvästi. Maahanmuutto lisää myös innovaatioita ja vahvistaa yritysten kykyä laajentaa vientiä. Esimerkiksi ensimmäisen ulkomaalaistaustaisen työntekijän palkkaaminen kasvattaa yritysten vientiä ja laajentaa tuotevalikoimaa.

Verot, menot ja julkistalouden tasapaino

Julkistaloudelliset vaikutukset kuvaavat maahanmuuttajien maksamien verojen ja julkisten menojen tasapainoa. Tyypillisesti nämä laskelmat ovat staattiset ja tarkastelevat yhden vuoden verotuloja ja menoja eivätkä huomioi talouden dynaamisia sopeutumismekanismeja, kuten tuottavuuden tai investointien kehitystä, minkä vuoksi ne antavat vain rajallisen kuvan maahanmuuton todellisista vaikutuksista. Niissä joudutaan käyttämään laskennallisia oletuksia erityisesti silloin, kun menoja ei voida kohdistaa yksilötasolle. Elinkaarilaskelmat antavat laajemman näkymän, koska ne huomioivat iän mukaisen

vaihtelun vaikutuksissa, mutta niiden tulokset ovat herkkiä tulevaa työllisyyttä ja tuloja koskeville oletuksille. Kaikissa julkistaloutta koskevissa laskelmissa joudutaan tekemään oletuksia, joiden paikkansa pitävyyttä on usein hankala arvioida. Eri oletuksilla on kuitenkin merkittävä vaikutus laskelmien lopputulokseen. Tällä perusteella ei ole realistista olettaa, että pystyttäisiin laskemaan ”maahanmuuton kustannukset”. Suuntaa antavia laskelmia voidaan tehdä ja niistä opitaan, mitkä ovat merkittävimmät tekijät, jotka vaikuttavat julkistaloudellisiin vaikutuksiin. Nämä voivat toimia tukena päätöksenteossa, mutta niiden rajoitteet täytyy ymmärtää.

Suomen ja Ruotsin kokemusten vertailu

Suomen ja Ruotsin kokemukset osoittavat, että maahanmuuton taloudelliset vaikutukset määräytyvät ennen kaikkea tulijoiden taustan ja kotoutumisen onnistumisen kautta. Molemmissa maissa työperäinen ja korkeasti koulutettu maahanmuutto tuottaa nopeasti positiivisia vaikutuksia: työllisyys on korkea heti maahanmuuton alkuvaiheessa, tulot lähestyvät kantaväestön tasoa ja nettovaikutus julkiseen talouteen on selvästi positiivinen. Suomessa työperäisten ja erityisasiantuntijoiden työllisyysaste on alusta lähtien korkea, ja heidän vaikutuksensa julkistalouteen on selvästi ylijäämäinen. Ruotsissa vastaava ryhmä on ollut pitkään keskeinen talouskasvun ja tuottavuuden vahvistaja.

Humanitaarinen maahanmuutto tuottaa sen sijaan alkuvaiheessa heikomman työmarkkinakiinnittymisen ja suuremman tulonsiirtojen tarpeen. Ruotsissa kotoutuminen on ollut erityisen hidasta 1990- ja 2000-luvuilla, mikä johti pitkään negatiivisiin julkistaloudellisiin nettovaikutuksiin. Oleskeluajan pidentyessä tilanne kuitenkin paranee: pakolaisryhmän keskimääräinen nettovaikutus muuttuu positiiviseksi noin 15 vuoden jälkeen. Suomessa vastaava kehitys on samansuuntainen. Suojelun perusteella tulleiden työllisyys ja tulotaso nousevat ajan myötä, mutta jäävät pitkään kantaväestöstä jälkeen.

Molemmissa maissa maahanmuutto vaikuttaa tuottavuuteen, innovaatioihin ja yritysten kansainvälistymiseen. Korkeasti koulutetut maahanmuuttajat vahvistavat yritysten tuottavuutta ja lisäävät patentointiaktiivisuutta, kun taas yritysten ensimmäisen ulkomaalaistaustaisen työntekijän palkkaaminen lisää vientiä.

Kokonaisuutena sekä Suomen että Ruotsin tutkimukset korostavat kahta asiaa: maahanmuuton taloudelliset vaikutukset riippuvat voimakkaasti maahanmuuton rakenteesta, ja kotouttamispolitiikan laatu on ratkaiseva. Tehokkaat kotouttamistoimet, erityisesti kielikoulutus, osaamisen tunnistaminen ja nopea ohjautuminen työmarkkinoille, voivat merkittävästi parantaa pitkän aikavälin taloudellisia vaikutuksia ja pienentää julkistaloudellisia kustannuksia.

Kotouttamispolitiikan taloudellinen merkitys

Kotouttamispolitiikan onnistuminen on keskeinen tekijä maahanmuuton taloudellisissa vaikutuksissa. Suomessa yksilöllinen kotoutumissuunnitelma on parantanut merkittävästi maahanmuuttajien työllisyyttä ja tuloja: suunnitelmaan osallistuneiden työtulot kasvoivat kymmenessä vuodessa 47 % ja sosiaalietuudet vähenivät 13 % ilman lisäresursseja, kun koulutuksen sisältöä kohdennettiin paremmin. Kotouttamisen hyödyt ulottuvat myös seuraavaan sukupolveen: vanhempien osallistuminen nostaa lasten koulutus- ja tuloasteita huomattavasti. Politiikkatoimien laatu on näin ratkaisevaa, sillä varhainen tuki, kielikoulutus ja nopea ohjautuminen työmarkkinoille tuottavat sekä välittömiä että pitkäkestoisia taloudellisia hyötyjä.

Pitkän aikavälin vaikutukset ja väestönkehitys

Maahanmuuton pitkän aikavälin taloudelliset vaikutukset kytkeytyvät tiiviisti Suomen väestökehitykseen. Suomen väestö ikääntyy nopeasti, ja työikäisen väestön määrä on jo kääntynyt laskuun, mikä heikentää työvoiman tarjontaa, talouskasvua ja julkisen talouden kestävyyttä. Etlan tutkimuksen mukaan työikäisen väestön vakauttaminen vaatisi noin 44 000 hengen vuotuista netto-

maahanmuuttoa, mikä on selvästi enemmän kuin nykyinen taso. Ikääntyminen heikentää talouden kasvua sekä työvoiman määrän vähenemisen että tuottavuuskehityksen hidastumisen kautta. Suomalaisen ja kansainvälisen tutkimuksen mukaan suurin osa ikääntymisen vaikutuksesta syntyy nimenomaan tuottavuuden heikkenemisestä, kun työvoima siirtyy matalan tuottavuuden aloille ja uutta teknologiaa omaksutaan aiempaa hitaammin. Maahanmuutto ei voi ratkaista koko ikääntymisestä aiheutuvaa taloudellista haastetta, mutta on osa sen ratkaisua.

Johtopäätökset

Maahanmuuton taloudelliset vaikutukset ovat monisyisiä ja riippuvat ratkaisevasti tulijoiden taustoista, osaamisesta ja kotoutumisen onnistumisesta. Maahanmuutto ei tuota automaattisesti taloudellisia hyötyjä, mutta oikein kohdennettuna se voi vahvistaa työvoiman saatavuutta, nostaa tuottavuutta ja parantaa julkisen talouden kestävyyttä pitkällä aikavälillä. Taloudelliset vaikutukset tulee erottaa julkistaloudellisista: ensimmäiset heijastavat koko talouden dynamiikkaa, kun taas jälkimmäiset tarkastelevat vain verojen ja menojen tasapainoa eivätkä huomioi talouden sopeutumista ja kasvutekijöitä.

Suomen ja Ruotsin kokemukset osoittavat, että työperäinen ja korkeasti koulutettu maahanmuutto on selvästi julkistaloudellisesti myönteistä, kun taas humanitaarinen maahanmuutto aiheuttaa alkuvaiheessa kustannuksia, mutta voi muuttua myönteiseksi integraation edetessä. Kotouttamispolitiikan laatu on ratkaiseva: tehokkaat toimet, kuten kielikoulutus ja nopea työmarkkinoille ohjautuminen, parantavat tulijoiden työllisyyttä ja vähentävät tulonsiirtoriippuvuutta sekä luovat ylisukupolvisia hyötyjä.

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos

ETLA Economic Research

ISSN-L 2323-2463
ISSN 2323-2463

Kustantaja: Etlatieto Oy

Puh. 09-609 900
www.etla.fi
etunimi.sukunimi@etla.fi

Arkadiankatu 23 B
00100 Helsinki